

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 25 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 15 Augustus 1909. No. 1650.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van het blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 98, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, komen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.80, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertenties: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van leidegaven f —.15 per regel.

„Achter uwen rug geworpen“.

Zie, in vrede is mij de bitterheid bitter geweest; maar Gij hebt mijne ziele lieflijk omhield, dat zij in de groeve der vertering niet kwame; want Gij hebt alle mijne zonden achter uwen rug geworpen. Jesaja 38 : 17.

Voor wie het den apostel na mag en kan zeggen: „Wij dan, gerechtvaardigd door het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus“, blijft toch de heugenis van zijn zondig verleden nog langen tijd een prikkel tot innerlijke zelf-ergernis. Nog telkens schijnt het, alsof die zonden tusschen ons en onze God liggen, en pogen ze onze heiligen vrede weer te breken. Iets wat doorgaat niet enkel bij enkele groote ongerechtigheden, waarin ge mocht vervallen zijn, maar evenzoo bij uw kleine dagelijkse zonden. Groot of klein in de zonde bestaat voor den driemaal Heilige niet. Ook de kleinste zonde doet de weegschaal doorwikkelen. Dat alles poogt dan in de herinnering weer op te leven, en dreigt door die herinnering de onrust weer in ons gemoed te jagen, en het hoogste wat we door 't geloof verwerven, onze vrede met God, te verstoren.

Onze God die dit weet, komt ons daarom in zijn genade te hulp, en betuigt ons in zijn Woord op alle manier, dat voor wie in het geloof staat, alle zonde uit het verleden haant, om ons innerlijk te wonden, verloren heeft, want dat niet één enkele zonde uit dit verleden voor Hem geldt.

Daarom strekt de eene maal de betuiging bij Jeremia: „Ik gedenk uwer zonden niet meer“ en een ander maal die bij Micha: „Al uw zonden heb ik in de diepte der zee geworpen“. Maar het levendigst is de beedspraak bij Jesaja, die zich uit in de jubelroep: „Gij hebt al mijn zonden achter uwen rug geworpen“.

Dat God onze zonden niet meer gedenkt, is, voor wie diep leeft, de teederste uitdrukking. Ze leidt ons in het bewuste leven onze Gods in, hoe Hij in zijn heilig bewustzijn ook met ons bezig is, hoe onze zonden Hem in zijn heilig bewustzijn moeie hebben gegeven, en zijn liefde voor ons verwoord hadden; maar hoe dit alles nu voorbij en in Christus bedekt is, en hoe nu die heilige God, als Hij aan ons gedenkt, geen heugenis aan onze zonden in dit gedenken meer opneemt.

En dit nu is daarom het teederst, omdat het onze zielsoverlegging in God zelf verplaatst.

Maar veel sprekender en tekenachtiger is het beeld bij Micha, ons betuigend dat de Heere „al onze zonden in de diepte der zee heeft geworpen“.

Wat in de diepte der zee verzonk, is weg en wordt nooit weer gevonden. Of satan nu al gedurig poogt u die zonden van voorheen weer aan te wijzen, hij vordert er niets mee, ze liggen in de diepte der zee, en hij kan er niet meer bij. En ook als u later, of als uw eigen zelfverwijt, die zonden weer poogt op te halen, kracht heeft 't niet meer, want wat God in de diepte der zee wierp, is verzonken en keert naar de oppervlakte niet weer.

Maar 't levendigst is het getuigenis in de beedspraak, dat God „onze zonden achter uwen rug heeft geworpen“. De beedspraak is duidelijk. Er ligt iets voor u, dat u hindert, dat ge ziet, maar niet meer zien wilt, en nu neemt ge het op, en slingert het versachtelijk met de hand achterwaarts, zodat het achter uwen rug neervalt, en gij het niet voor oogen hebt.

En zoo nu komt het hier bij den Heere onze God voor, altoos in onze voorstelling. Want ligt onze zonde voor Hem, zijn heilig oog rust er op, en kan er niet anders dan in toorn op rusten, en alles heeft in ons van de heilige trilling, waarmee onze God op ons in onze zonde neerst. Maar nu schiet in die donkerheid de lichtstraal van 't geloof. En dat geloof ziet 't als voor oogen, hoe onze God al onze zonden, die voor Hem lagen, als in één heiligen ruk opneemt, en met verfoecing, toch in genade, achter zich werpt, van voor zijn oogen achter zijn rug wegslingert, zoo wegslingert dat ze voor Hem niet meer bestaan.

Minder teeder, dan 't eenvoudige niet meer gedenken. „Niet meer gedenken“ is het rustige, stille breken met onze zonden in het Goddelijk bewustzijn. In 't achter uwen rug werpen mengt zich meer iets menscheijks, iets uit onze voorstelling. Maar juist daardoor spreekt dit „achter uwen rug werpen“ ons in onze menscheijke voorstelling meer toe. Het komt ons in de

spanning van ons gemoedsleven meer toe. Bij den Heere onze God zijn geen overgangen, maar in ons is de overgang uit niet-geloovent tot gelooven zoo ontzettend aangrijpend. En daarom komt deze voorstelling van het „achter den rug werpen“, ons meer tegemoet. Het is of aan den keer in ons gemoed een daad van God beantwoordt.

Wat voor Hem lag, ligt nu achter zijn rug geworpen. Zoo verstaan we het, dat onze zonden, die eerst scheiding maakten, nu van voor Hem weg zijn, en zijn toorn niet meer gaande maken. Eerst zag de Heere ons niet anders dan in onze zonden en met onze zonden. Nu ziet hij ons voor zich, en niet meer onze zonden; de Vader heeft zijn kind, 't kind heeft zijn Vader gevonden; en de verborgen omgang gaat in.

Nu ligt hierin een ongeëvenaard rijk vertrouwen, want te kunnen zeggen: „Gerechtigd door het geloof, heb ik vrede bij God“, is het hoogste waartoe we op aarde komen kunnen. Maar er gaat toch ook een waarschuwing in uit; 't vermaan, om zoo God onze zonden achter zijn rug heeft geworpen, ze dan ook zelf niet gedurig weer voor ons te halen. Dit toch ware een zelfmarteling, die God niet van ons eischt, en die voor onzen zielstoestand zelfs gevaarlijk kan worden.

Den algemeenen indruk van den last onzer zonden, ja, dien nemen we op den pelgrims-weg naar het beter vaderland met ons mede, want die bevordert de levendigheid van ons geloof. Het beslist en volstandig geloof, dat in het Kruis van Christus onze zondenschuld is te niet gedaan, wordt te rijker, naar mate de last onzer zonde voor ons zielebesef drukkender werd. Komt er dan ook verlaauwing in ons geloof, zodat we bij oogenblikken den rijkdom der verzoening in Christus niet meer met een gevoelig hart genieten, dan is niets zozeer geschikt om ons weer naar het Kruis uit te drijven, als een even weer doormaken van de verschrikking waarin schuldbesef ons geworpen had.

Maar dit is heel iets anders dan een weer voor zich halen van zijn zonden; ze weer in zijn voorstelling doen opleven; en zich weer ergeren aan zich zelf, gelijk men toen in die onderscheidene zonden uitgleed en viel.

Hieraan toch is onvermijdelijk het zeer ernstig gevaar verbonden, dat men alleen in het ergste, waarin men zich misging, zonde gaat zien, en met den zondigen ondergrond van zijn vroeger zielebestaan niet rekent. Stel, iemand beging een diefstal, of hij viel in echelbreuk, of viel in welke roepende zonde ook, dan is het zoo natuurlijk, dat juist die zonde steeds in zijn onruste verbeelding weer opdoemt, dat hij voor die zonde in het Kruis den losprijs zoekt, en altoos met die bepaalde ergerlijke zonde bezig is, om ze van zijn ziel geheel los te maken.

Maar vanzelf trekt dit dan zijn geestelijke aandacht van zijn gewone, dagelijkse zonden zoo goed als geheel af, het sluit zijn oog voor zijn erfsonde en zijn zondigen zielegrond, en brengt hem in de valsche gemoedstemming alsof, had hij die ene zonde maar niet gepleegd, het sterven van zijn Heiland, althans voor wat hem aangaat, overbodig ware geweest.

Men houdt dan op, de diepte van zijn zondig bestaan tot op den bodem te peilen, en het noodlottig gevolg is, dat de inwendige zonde van het dagelijksch leven bij 't kind van God blijft voortwoekeren.

Maar er is meer.

Wie wil dat ge gedurig in de bijzondere zonden van uw verleden met uw zelfverwijt zult wroeten, is niet God, maar satan. Uw God heeft al deze zonden achter zijn rug geworpen, maar satan houdt ze steeds voor zich. Hij geniet er in, als 't eenig middel om u weer tot afval van uw geloof te brengen. Of hoe zou iemand die in zulke zware zonden viel, ooit waarlijk vrede bij zijn God kunnen hebben? Dat ware immers zelfmisleiding en zelfinbedding. Een van buiten geleerde les, maar die nooit realiteit in het heilige kan zijn. En dan komt de onrust weer. Het geloof gaat weer wankelen en de vrede met God verliest in kracht en genieting.

Ja, satan doet erger. Maar al te vaak toch poogt hij, door het weer voor ons halen van onze vroegere zonden, den lust aan die zonden weer in ons te prikkelen. Het was wel onoorlijk wat ge deed, maar ge hadt er toch die winst bij. Het was wel slecht, maar het gaf u toch die zinnelijke genieting. Het was wel in hoovaardigheid en hoogmoed gehandeld, maar het gaf een zelfvoldoening aan uw eersuchtig ik. Zoo

leeft onder het indenken ongemerkt de bekoring van uw vroegere zonden in u op. En, o, ze zijn zoo weinige niet, de gevallen, waarin die bekoring opkleef tot zonde verleid heeft.

Houd u daarom aan den regel, dat gij niet poogt op te visschen, wat God in de diepte der zee, en dat gij niet weer voor u zult halen, wat uw God achter zijn rug wierp. Zie op uw Borg, die in zijn dood al uw zonden verzonk. Hoofdzak is en blijft maar, dat ge in uw kindgestalte voor uw God weet te staan. Dat ge als kind met uw Vader te doen hebt, en dat uw Heiland voor u en voor eeuwig alles heeft weggenomen en weggebracht, wat tusschen u en dien heiligen God stond.

Zelfs als het einde naakt, en het sterven komt, poogt satan zoo vaak door het ophalen van het zondig verleden het sterven bitter te maken. Ook dit moet niet, en juist hiertoe werkt ge zelf mede, door dat altoos terugleven in uw door God vergeven en in Christus u kwijtgescholden schuld. Vrede bij God hebt ge, zoo ooit, vooral in dat bange oogenblik van scheiden zoo in dubbele mate noodig. Laat uw leven daarvoor de voorbereiding zijn. En dit kan 't alleen dan wezen, zoo gij zelf doet wat uw God deedt, en uw zonde niet voor u haalt, maar achter uw rug werpt, eeniglijk ziende op uw Heiland en zijn zoenoffer, dat immers ook voor u is gebracht.

Corrigendum. In de mediatie van Zondag 1 Aug. stond in de tweede kolom, regel 38 van onderen: Niets uit Hem, niets uit de wereld enz. Men lese deze zin aldus: Niets uit hem, niets uit de wereld, alles wat waarde heeft geheel en eeniglijk uit die Springader hem toegekomen.

Officiële Berichten.

Vergadering der Geref. kerken in de classis Almkerk, gehouden Donderdag 17 Juni 1909, te Almkerk.

1. Dienaar des Woords der roepende kerk, Ds. J. Oniga van Werkendam B. gaat voor in gebed, nadat gerongen is uit den Morgenroep, vers 6 en 7, en gelezen Philipp. 4:4-23.
2. De credentiebrieven zijn in orde. Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd. Aan een diaken wordt keurstem verleend.
3. In het moderamen nemen zitting: Ds. J. Oniga als praeses, Ds. W. Bosch als assessor, Ds. H. L. Both als scriba.
4. De scriba leest de notulen der vorige vergadering, welke goedgekeurd worden.
5. In bespreking komt nu het vroeger reeds aangenomen, maar wat de uitkeering betreft, opgeschorte voorstel Almkerk, om te komen tot een classicaal fonds om te voldoen aan de verplichtingen van art. 13. Daar niet alle kerken zich bepalen er voor te verklaren, kan dit fonds voorloopig niet classicaal tot stand komen.
6. Ds. Rispens brengt verslag uit van de Particuliere Synode van N. Brabant en Limburg, gehouden 9 Juni 1909 te Almkerk. Ds. Bosch brengt rapport uit over den toestand der kas van het suppletiefonds voor de ondersteuning van krankzinnigen. In kas is er f 249.50/10.
7. Het onderzoek naar art. 41 D. O. heeft plaats en geeft geen aanleiding tot bijzondere besprekingen.
8. Ds. Goedbloed deelt enkele bijzonderheden mede over den Evangelisatie-arbeid in de provincie N. Brabant en Limburg.
9. De collecten voor de Theol. school en voor de Zending onder de heidenen en Mohamedanen worden geleid en de classicaal kosten berekend.
10. In het volgend kwartaal moeten de kerken collecteren voor de Theol. faculteit en voor den Evangelisatie-arbeid.
11. De vacaturebeurten worden geregeld. Waardhuizen: 20 Juni Ds. Goedbloed, 18 Juli Ds. de Jonge, 15 Aug. Ds. Oniga, 12 Sept. Ds. Rispens, 10 Oct. Ds. Bosch. Giesse-Rijssdijk: 27 Juni Ds. Both, 18 Juli Ds. Goedbloed, 8 Aug. Ds. de Jonge, 29 Aug. Ds. Oniga, 19 Sept. Ds. Rispens, 10 Oct. Ds. Bosch.
12. Deputaten voor kerkvisitatie zijn ditmaal: Ds. Oniga en Ds. Both, en sec. Ds. Goedbloed, en de volgende maal: Ds. Both en Ds. Goedbloed, en sec. Ds. de Jonge. De overige deputaten worden geëminueerd.
13. De volgende classe zal D. V. gehouden worden op Donderdag 16 Sept. te Almkerk, samen te roepen door de kerk van Almkerk.
14. Bij de rondvraag blijkt, dat bij de kerken van Werkendam A en B de begeerte bestaat, te komen tot pogingen, om eenheid in het kerkelijk leven te verkrijgen. Ds. Goedbloed verkrijgt als archivaris de vrijheid, om de acta der Generale Synoden aan te schaffen voor het archief.
15. Ds. Bosch spreekt het dankgebed uit, en de praeses sluit de vergadering.

Uit naam der classis:
Ds. H. L. Both, h. t. scriba.

Kort verslag van de Particuliere Synode der Gereformeerde Kerken in de provincie Overijssel, gehouden 16 Juni 1909 te Deventer.

1. Namens de kerk van Deventer A en B, wordt de vergadering door Ds. P. J. Jorgbloed op de gewone wijze geopend.
2. Ouderling H. Waterink en Ds. G. Bax onderzoeken de credentiebrieven en rapporteren dat alle in orde zijn, en dat van de classis Deventer een secundus-ouderling in de plaats van een primus opkwam.
3. Tot praeses wordt gekozen Ds. L. M. A. Schepers, tot assessor Dr. J. Hanis, tot scriba Ds. G. Bax.
4. De gearresteerde acta der vorige Partic. Synode worden op verzoek in haar geheel voorgelezen. Daarna worden de zaken uit die acta, die op dere vergadering behandeld moesten worden, besproken en afgehandeld, en wel: de bijdrage van Nieuw-Lemsums Kerk tot het emeritaats-tractement van Ds. Harkema, — na onderzoek is gebleken, dat niet meer dan f 75 's jaars kan worden bijgedragen door die Kerk. De vergadering neemt daarmee genoegen. Het voorstel-Zwolle: „De classis stelt aan de Partic. Synode voor, de Prov. Kas gescheiden te houden van de Kas voor Em. Pred enz.“ wordt op voorstel van deput. verworpen.
5. Uitgebracht worden de rapporten van Dep.: a. voor de Hulpbeh. Kerken, b. voor de zaken Em. Pred, enz., c. voor de examina, d. voor den Zondingsdag, e. voor de opl. t/d D. d. W. Dep. voor de zaken Em. Pred, enz. stellen voor de bijdrage der Prov. voor dit jaar te brengen op f 1000 en van de Gener. Kas aan te vragen een subsidie van f 1150, omdat door het vermeerderen van het aantal der te verzorgen weduwen en weesen een grooter bedrag is dan ten vorigen jare. Dit voorstel wordt aangenomen. Dep. voor den Zondingsdag deelen mede, dat dit jaar de Zondingsdag gehouden zal worden te Enschede op den eersten Donderdag in de maand September. Dep. voor de opl. tot den D. d. W. stellen het volgende voor: a. de opengevallen beurs van f 100 te verdeelen onder twee personen, de een f 60, de ander f 40. b. de drie alumni jaarlijks f 50 meer toe te kennen dan voorgeen. Deze voorstellen worden aangenomen; alleen voor „jaarlijks“ wordt gelezen „voor 1 jaar“. De kerken in de classes Zwolle en Ommen, die niet voor de kas tweemaal gecollecteerd hebben, zullen op hare nalatigheid gewezen worden, en gevraagd de achterstallige collecten nog te houden.
6. Uitgebracht worden de rapporten: a. van den curator der Theol. School; b. inzake sending op Soemba; c. Dep. naar de Gen. Syn. Utrecht.
7. De prov. Quaestor doet rekening en verantwoording. Uitgaven en inkomsten dekten elkaar ongeveer. Tot Dep. van den Zondingsdag wordt benoemd onderl. W. L. v. d. Vegte van Zwolle.
8. De aanvragen van de jaarl. ondersteuning uit de Prov. Kas voor hulpbeh. kerken worden toegestaan.
9. Voor de saamroeping der e. v. Partic. Synode, te houden medio Juni 1910, wordt de classis Ommen aangewezen.
10. De boeken der onderscheidene Quaestoren zijn door commissies nagezien en in orde bevonden. Aan de verschillende commissies, rapporteurs, quaestoren en deput. is dank voor hun arbeid gezegd.
11. Het arresteeren van de acta deser synode wordt opgedragen aan de leden van het moderamen, Ds. C. W. L. Ploos van Amstel en onderling H. Waterink.
12. De Synode wordt door den praeses op gebruikelijke manier gesloten.

G. BAX, scriba.

Vergadering van de classis Amersfoort 13 Juli 1909.

1. De vergadering wordt geopend door Ds. Bolwijn na het zingen van Ps. 118 : 8. Z. Kerk. gaat vóór in gebed en leest daarna Hebr. 13:1-12.
2. In het moderamen nemen zitting Ds. Bolwijn als praeses, Ds. v. Andel als assessor en Ds. Lanting als scriba, terwijl Ds. Huijs wordt aangewezen voor het perseraal.
3. De credentiebrieven worden nagezien en in orde bevonden. Aan een diaken wordt keurstem verleend.
4. De notulen worden gelezen, welke onder dankzegging worden gearresteerd.
5. Een tuchtaank van de kerk van Bunschoten A wordt behandeld met gewenscht gevolg.
6. De kerk van Amersfoort B wordt op de vraag, of een jongen van 12 jaar de kinderdoop nog mag worden toegediend, door de classis geadviseerd dit kind te doopen.
7. Aangaande de zaak Effatha wordt besloten, dat de bestaande commissie zich zal verstaan met de diaconie van de kerk van Amersfoort A, om deze zaak voor de diaconieën van de classis Amersfoort nader te regelen.
8. De vraag van een der kerken om ondersteuning voor de verpleging van een zieke zuster, wordt tot genogen van die kerk opgelost.
9. Een schrijven van de classis Bolwijn wordt voor kennisgeving aangenomen.
10. De collecten voor de Theol. Fac. der V. U. voor de Zending en de bijdragen art. 13 worden geleid.
11. Een vraag van de kerk van Veenendaal, wordt tot de volgende cl. verg. verdaagd.
12. De rondvraag naar art. 41 levert geen bijzonderheden. Alleen de kerk van Bunschoten B en van Maarsdijk ontvangen advies inzake kerkelijke censuur.
13. Het verslag der Particuliere Synode wordt uitgesteld tot de volgende vergadering.
14. De vacaturebeurten worden aldus geregeld: Renswoude: Aug. Ds. Teerink, Sept. Ds. Bolwijn, Oct. Ds. den Hengst, Ds. Lanting; Maarsdijk: Aug. Ds. Voigt, Sept. Ds. v. Andel, Ds. Teerink, Oct. Ds. Donner, Ds. Huijs.
15. Als roepende kerk wordt aangewezen

de kerk van Amersfoort. Verg. 12 Dinadag in Oct. Art. 16. 't Perseraal wordt gelezen en goedgekeurd.

Art. 17. Ds. v. Andel sluit de vergadering met dankzegging.

Namens de classis:

M. M. Huijs, d. a. a.

Buitenland.

Rusland. De Oud-gelooiven en de Doema.

De Czaar van Rusland heeft in zijn bekend October-Manifest aan al zijne onderdanen volledige vrijheid van conscientie toegesegd. Doch het blijkt telkens weer opnieuw, dat er heel wat te overwinnen is voordat er werkelijk conscientievrijheid verkregen is. Gelukkig dat er een Doema bestaat, die het voor de vrijheid van conscientie krachtig opneemt.

Tot hertoe was het in Rusland regel, dat iemand die een geestelijk ambt in de Grieksch-orthodoxe kerk bekleedde, dit verliet of daaruit ontsat werd, ook in zijn politieke en burgerlijke rechten werd beperkt. De heilige Synode wilde wel dat die beperkingen vervielen, doch verlangde toch dat zij geestelijken, wanneer zij in den dienst van den staat traden, niet geplaatst zouden worden in eparchien waarin zij een geestelijk ambt bekleed hadden. De Minister van binnenlandsche zaken had het wetsvoorstel in dien zin veranderd, en de Doema ging daarin mede.

Van meer betekenis was de bespreking die de „Oud-gelooiven“ gold. De referent der commissie voor de voorstellen, de oud-gelooiven betreffend, wilde daarin drie veranderingen aangebrengen.

1. Wilde hij dat den Oud-gelooiven het recht werd toegekend, niet alleen naar hunne geloofsbelijdenis te leven, maar deze ook vrij te verkondigen; elke geloofsrichting en secte zoude naar regels, door den minister goed te keuren, in congressen kunnen vergaderen; wanneer twaalf leden aanwezig waren, moesten de Oud-gelooiven een gemeente kunnen vormen; deze gemeenten zouden alleen kennis te geven hebben van hare oprichting, terwijl zij bevoegd waren om te bouwen, verloren heeft, want dat niet één enkele zonde uit dit verleden voor Hem geldt.

2. De ambtsdragers der Oud-gelooiven zouden den titel dragen van „geestelijken der Oud-gelooive leer“.

3. De geestelijke personen welke uit de gemeentevergadering of uit de vergadering van den adel gestooten werden, zijn teeh nog bevoegd tot het bekleeden van ambten.

Aan de andere zijde zouden buitenlanders of gerechtelijk veroordeelden niet als geestelijken kunnen fungeren; daarentegen kon een gerechtelijk onderzoek, of het feit dat men voor de rechtbank gedaagd geweest was wegens een vergrupp van godsdienstige aard, geen verhindering zijn tot het uitoefenen van een geestelijk ambt.

Vanwege den minister werd wel in de Doema erkend, dat de Oud-gelooiven getrouw gebleven waren aan de oude begijnselen van het Russische volk, zoo wel in het vaderland als in de verbanning, maar verklaard toch, ook dat het recht van propaganda, hetwelk tot hertoe alleen de staatskerk gehad had, den oud-gelooiven nooit gegeven worden kon, omdat er onder hen secten gevonden werden die de burgerlijke instellingen, al het huwelijk en de overheid, loochenen, en wijl daardoor een toestand geschapen werd, waarbij niet alleen twiifel gewekt werd of de heersche kerk de rechte leer besit, maar ook of zij wel het recht heeft zich de „orthodoxe“ kerk te noemen. En deze verklaring werd aangelegd, ofschoon hij erkende, dat het recht om „zijn geloof vrij te belijden en te prediken“ en „het recht van propaganda“ aan elkander gelijk zijn, en hij wisten kon, dat ook de Octobristen in het geheel niet van plan zijn, der regering het recht te ontzeggen, tegen zulke menschen op te treden, die onder den dekmantel der religie oproerige vertoogen houden.

Ook zeide de vertegenwoordiger van den Minister, dat het niet betaamde dat de geestelijken der Oud-gelooiven „geestelijken“ en niet „geestelijke personen“ genoemd zouden worden, en dit met de classieke droegden: „de in Rusland heersche orthodoxe Kerk kan alleen de dienaren van zulke Kerken als „geestelijken“ erkennen, bij welke een hiërarchie gevonden wordt die in de handoplegging door de apostelen haar oorsprong heeft. Onder deze omstandigheid zou het geven van den naam van „geestelijken“ aan die geestelijke personen der Oud-gelooiven, gelijk staan met de belijding van het gewichtigste canonieke vraagstuk door middel van de staatswet, en dit terwijl de Russische Staatsorde, die op de enige vereniging van den staat met de Orthodoxe Kerk rust en volgens welke het hoofd van den staat de handhaver van de leerstellingen der heersche kerk is.

In de Doema werden over deze dingen scherpe debatten gevoerd. Merkwaardig was de rede van een Oud-gelooive, die o. a. sprak: „Men zegt ons, dat wij 180 jaar lang geen bisschop gehad hebben. Wiens schuld was dit? Onze bisschoppen werden gemarteld en in den keizer gezet; wij gingen echter niet over tot de Lutheranen, maar bleven bij ulieden. Onder de regering van Keizer Nicolaas Pawlowitsch werden onze priesters, die geen revolutionairen waren, in meel en milt gestoken! Blijft daarom wat gij wilt“.

De scherpste rede over deze zaak werd door den leider der Octobristen partij geboden. Deze beweerde, dat in den loop van twee en een halve eeuw de Oud geloovigen en de Joden het middel geweest waren, waardoor de lagere en hogere ambtenaren zich konden verrijken. Niet alleen Gouverneurs, maar Generaal Gouverneurs hebben op kosten der Oud-geloovigen geleefd. Om tegen zulk een willekeur der administratie gewaarborgd te zijn, eischen de oud-geloovigen niets dan vrijheid van prediking. De tegenstanders van de wetsvoordracht vreezen, dat er misbruik gemaakt zal worden van de vrijheid, en willen daarom, terwijl de bestaande wetten voldoende zijn om misbruiken te keeren, juist die zijde van het leven der oud-geloovigen gemeenten, dat vrij moet zijn, de banden van het ingrijpendste administratief beheer aanleggen. Tegenover de bezwaren die men tegen de benaming van „Oud-geloovige geestelijken“ had, beweerde de spreker, dat het Russische volk niet zoo naïef was, dat het den Oud-geloovigen aartsbisschop van Moskou met den metropoliet van Moskou verwisselt. Men moest zich de woorden van het manifest van October herinneren, welke luiden: „Wij leggen der regering den plicht op, onzen wil stipst ten uitvoer te leggen, die daarin bestaat, aan de bevolking de onveranderlijke grondslagen der burgerlijke vrijheid op de beginselen der feitelijke onaanstaarbaarheid des persoons, van vrijheid van wetten, van spreken, van vergadering en van vereeniging te verleen.“

Terwijl de tegenstanders van het voorstel lofzangen gezongen hebben op de nationale gevoelens, de dapperheid en monarchale gezindheid der Oud-geloovigen, willen zij hun toch de vrijheid onthouden. Daarop toonde de spreker aan, dat vele Oud-geloovigen in den oorlog met Japan dapper mede hebben gestreden, doch het was hun daarbij niet vergund, zich van den geestelijken troost hunner geestelijken te bedienen. Men zou ze voor den Csaar en het vaderland in den dood, maar liet ze dan als honden sterven. In de hospitalen werden geen geestelijken der Oud-geloovigen toegelaten. Eindelijk werd dit door de bemoeiing eener Grootvorstin toegelaten. De spreker eindigde met te zeggen, dat het de plicht van de Doema was, de daad van liefde en vrede, waarvan de Ukase van October sprak, te volbrengen. De Doema nam het wetsvoorstel aan. Doch daarna is het nog niet tot wet verheven. De beslissing of de keizerlijke Ukase, waarbij volledige conscientie-vrijheid beloofd is, al dan niet een doode letter zijn zal, valt in den aanstaanden herfst. Dan komt de zaak voor den Rijksraad. Het is te hopen, dat ook dit lichaam zich voor vrijheid van conscientie verklaren zal.

Gemengd Nieuws.

Wij lezen in De Wachtster:
Frankrijk. Wat De Costa eens van dit land zei is daarop nog van toepassing:

„Van voren republiek, van achteren keizerrijk,
In 't midden anarchie, in 't binnenland
aan van stoffen,
Gereed bij de eerste vonk met helisch geknal te ontloffen.“

Met weet hoe de regering met allen godsdienst in het publieke leven heeft gebroken en men God overal wegdrukt, met Hem niets wil te maken hebben. Arme mensch!

Ook weet men, hoe vijandig ze is tegen de kerk, niet omdat ze Roomsche is, maar de kerk als zodanig, omdat God en zijn Christus daar genoemd worden. Wel mogelijk evenwel, dat ze de handen nog eens zal vol krijgen met die zo gemaakte kerk. Eenigen tijd geleden verklaarde kardinaal Andrieu in een predikatie in de cathedraal te Bordeaux, dat de wetten van Frankrijk slecht en bedorven zijn, en wijst ze strijden met de belangen van kerk en huisgezin, men verplicht is aan zoodanige staatswetten de gehoorzaamheid te onttogen.

Om deze woorden werd de kardinaal voor den rechter van instructie gedaagd, waar hij zich in korte maar krachtige taal ongeveer aldus verdedigde:

„Ik erken geen menschelijke wet bij het besturen der zaken van mijn bisdom. Ik erken geen menschelijke wetgeving. Wat ik zeg is een zaak tusschen mijn geweten, den Paus en God.“

Ik ontzeg het recht aan het Franse gouvernement mij te vervolgen wegens een beweerde overtreding van een artikel der zoogenoemde scheidingwet. Deze wet bestaat niet, beschouwd van de zijde der Catholieke kerk, wij haar hoofd en heer deszelfs menigmaal heeft veroordeeld als strijdig met de autoriteit en vrijheid der kerk.

Ik vrees geen gevangenschap noch uwe rechtspleging, wijl die slechts tijdelijk zijn. En ik beroep mij van de uitspraak op Hem, wiens oordeel enkel gerechtigheid is, en zonder hooger beroep.

Weet daarom dat, zoo uwe vervolging tegen mij niet ophoudt, ik u sal toestaan mij ook zonder verdere verantwoording te veroordeelen. Want ik beschouw de vierschaar waarvoor ik hier terecht sta, als onbevoegd, daar zij haar macht ontving van een wet in strijd met de rechten der kerk en van het christelijk geweten.

Toen het verhoor geëindigd was, verliet de kardinaal met opperichting hoofd, als eenmaal een Maarten Luther te Worms, de rechtzaal, terwijl een luid roerend en „Leve de kardinaal“ van alle zijden gehoord werd.“

WINCKEL.

Voor Kinderen.

DE BLINDE KUNSTENAAR.

III.

VERDER.

Den volgende morgen vroeg ontwaakte Joseph na een gerusten, diepen slaap, doordat de kerkdeuren geopend werden. Hij wachtte zich wel zich te vertoonen, en sloop zoodra hij geen voetstappen meer hoorde, voorzichtig van het orgel af en verder de kerk uit naar huis.

Geukkig wist hij goed den weg, zoodat hij zonder veel moeite de achterdeur van het huis bereikte, die meestal open bleef. Zoo kon hij hier even ongemerkt binnen komen, als hij de kerk verlaten had. In der haast begaf hij zich naar zijn kamerje en legde zich te bed, alsof er dien nacht niets bijzonders was gebeurd. Op den gewonen tijd verscheen hij aan het ontbijt; oom was nog niet weergekeerd en niemand vroeg verder iets. Zoo had Joseph allen tijd en gelegenheid om te overdenken, wat hij dien nacht had onderzocht en steeds meer en meer begreep hij hoe het vreemde ding, dat men orgel noemde, in elkaar sat.

Na vele nadenkens had hij zich eindelijk een voorstelling gemaakt, die later bleek juist te zijn. Hij sprak er over met oom, met neef, met zijn makkers en al meer ging hem licht op. Een ding werd hem echter boven alles duidelijk. Hij moest ook weten, hoe de registers en de orgelpijpen werkten.

Hoe dat echter te weten te komen?

Er was zeker geen beter middel dan het persoonlijk te onderzoeken. Maar hoe?

Onverwachts werd hem daartoe de gelegenheid geopend. Ook de onderwijzer der school waar hij, gelijk wij weten, vrijheid had op bepaalde tijden te komen, had eens bij het jaarlijksch schoolfeest gelegenheid gehad zich te overtuigen van Josephs bekwaamheid in het bespelen van zijn instrument. 't Gevolg daarvan geweest dat hij met den knaap in een gesprek was geraakt, dat al spoedig kwam op hetgeen Josephs gedachten bleef vervullen, hoe het groote orgel werkte.

Ook de onderwijzer was niet in staat onzen Joseph behoorlijk in te lichten, althans zoo, dat deze bevredigd was. Daar deze laatste dit niet onduidelijk liet merken, beloofde de onderwijzer er met den organist over te zullen spreken. Met dezen was hij goed bevriend, daar de onderwijzer, gelijk ook nu nog wel het geval is, tevens de zangmeester was van het koor van knapen en meisjes, dat in de kerk zong, terwijl de organist het met zijn spel begeleidde.

De orgelspeler was aanstonds bereid den weetsgierigen knaap te helpen, en liet hem op een bepaald uur bij zich in de kerk komen, op een tijd dat er geen dienst was. Het geheele orgel werd nu ontsloten, alle gedeelten werden zooveel mogelijk aan Joseph gewezen, de werking van registers en pijpen hem verklaard, terwijl hij vrijelijk vragen kon naar al wat hij wenschte te weten. Zijn harmonica, dat werd hem duidelijk was eigenlijk een orgel in het klein. Zeer dankbaar keerde hij huiswaarts, tevens niet weinig verblijd door de toezegging dat hij zoo vaak het orgel bespeelde werd, vrij daar op mocht komen om van alles nog beter begrip te krijgen.

Van dat verlot maakte de blinde een bijzonder trouw gebruik. Welke bedenkelijke gevolgen dit voor de rust der burgerij van Carlisle had zullen wij zien.

Vader Cats heeft eens zeer terecht gezegd:

Het leeren moet niet zijn gedwongen;
De lust moet zitten in den jongen.

Maar is die lust aanwezig, dan is het ook soms verbaasend, hoe snel en zonder moeite dat leeren gaat, en hoe ver men het, onder Gods zegen, brengen kan.

Als gezegd maakte blinde Joseph een zeer trouw gebruik van het verlot hem gegeven om het orgelspel van nabij te hooren. Zelden sloeg hij een gelegenheid over en Oom liet het stil begaan en dacht bij zich zelf: wie weet waarvoor het nog goed is.

Dit zou in later dagen blijken.

Nog niet lang had Joseph als toehoorder het orgelspel trouw gevolgd, of hij begon van orgel en spel beide een geheel zelf denkbeeld te krijgen, en zou heel graag zelf eens zijn bekwaamheden als toonkunstenaar op het orgel hebben beproefd. Maar daarop was vooreerst geen kans. De organist zou het nooit hebben toegelaten.

Op een avond had de koster der Munsterkerk zich te bed begeven, na de deuren gesloten te hebben en lag in gerusten slaap, toen er geluid weerklonk van de oude bed, wier keten buiten hing. De koster verbaasde zich wie daar, even na middernacht, nog mocht zijn. Hij haastte zich naar de deur, en riep eer hij opende:

„Wie daar?“

„Ik ben, Willem Waller, uw bouman. Doe eens open.“

Geheel gerustgesteld ontloot de koster zijn deur. Zijn bouman die in der haast wat kleeren aangetrokken had stond voor hem.

„Neem me niet kwalijk, Stevens“ sprak hij, „dat ik u uit den slaap haal. Maar er is onraad in de kerk.“

„In de kerk? Wat bedoelt ge?“

„Wel, ik was nu juist van plan naar bed te gaan, toen ik uit de kerk duidelijk een geluid hoorde, alsof het orgel werd bespeeld. Ik dacht dat ik het mij verbeeldde, en ging naar mijn boren om te vragen of zij het ook gehoord hadden. En dat was zoo, schoon geen mensch begreep hoe het midden in den nacht zoo iets mogelijk is. Ik dacht zoo, kunnen het ook booze geesten zijn, die in het orgel zitten. Ik heb gehoord, dat zoo iets wel eens meer gebeurd. Ik heb ook geen licht in de kerk gezien.“

De koster had te diep geslapen om iets te hooren. Daar hij echter aan het spelen door booze geesten niet geloofde, zei hij:

„Kom eens mee, Waller, want hier hoor ik niets.“

Ze gingen nu beiden door de huisgang, en de koster ontloot de deur die uit zijn huis naar de kerk leidde.

„Was daarbinnen donker, maar niet stil. Want aanstonds hoorden beide duidelijk de tonen van het groote orgel, die soms vrij luid truischen door het groote kerkgebouw.“

Verbaasd richtte beide hun blikken naar het orgel, voorloover dat bij het schemerlicht te zien was. 't Ooch dit maakte hen niet veel wijzer. De buren hadden dus wel goed gehoord. De koster begreep er niets van.

„Gaat ge mee“ vroeg hij, „dan zullen we samen eens onderzoeken, wie zoo bij nacht en ontijd de rust verstoort. Ik ben hier nu twintig jaar, maar zoo iets is nog nooit overkomen.“

HOOGENDIJK.

Gereformeerde gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Axel, Chr. Bruins, te Hendrik-Ido-Ambacht. — Westergest, S. W. Bos, cand. te Zwolle.

AANGENOMEN: Haterswoude, H. S. Bouma, cand. te Middelburg.

BEROEPEN: Hoek, R. Koolstra, te Haamstede. — Francker, G. Elshove, te Bodegraven. — Lange-rak b/z. De Lek, M. M. Horjus, te Soest. — Ierske, J. Brinkman, te Beilen.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Rottevalle, (toez.), P. Beijer, te Sebaldeburen. — Kamperland, gem. Wisscherke (als hulppred.), D. S. v. Veen, cand. te Utrecht. — Appingedam, W. A. Vermeer jr., te Delfzijl. — Gorredijk, A. T. de Boer, te Lippenhuizen. — Hellevoetuis, A. B. de Winkel, te De Meern. — Elden (toez.), B. Olinga, te Oudega (Fr.). — Brakel, J. P. Pauwe, te Bennekom.

AANGENOMEN: Kamperland, D. S. van Veen, cand. te Utrecht. — Ried ca., J. Buiskool, te Drontsjip. — Leeuwen, E. Saraber, te Pesse.

BEROEPEN: Eenigenburg, H. Bax jr., te Hippolytuschoot. — Wageningen, J. G. Haselager, te Dorkwerd (Gr.). — Hedel, A. Luteijn, te Aalst. — Hasselt, W. Zijlstra, te Bruchem. — Woensdend, A. A. Donselmann, te Hien en Dedewaard.

Advertentiën.

De Heer en Mevrouw GROSHEIDE — Schur geven kennis, dat hun door 's Heeren goedheid een welgeschapen

ZOON

werd geschonken.

Schijpsluis, 8 Aug. 1909.

De Heer en Mevrouw DE JONG — Ruff betuigen bij dezen, mede namens de weder zijdsche familie, hun hartelijken dank voor de vele blijken van belangstelling bij hun huwelijk onderhouden.

Amsterdam, 10 Augustus 1909.

De Familie TER MEULEN betuigt aan al degenen, die blijk van deelneming gaven bij de ziekte en het overlijden van onze geliefde Moeder, hartelijk dank.

Eefde, Augustus 1909.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

MAARSCHALKBRWEERD EN ZOON
in KERKORGELS. Zuilenstraat 14, Utrecht.

Zending onder de Joden der Gereformeerde Kerken in Nederland.

Met hartelijken dank ontvangen jaarlijksche contributien van Vreeland f 1; Nes en Wierum f 1; Klundert f 10; Wana f 150; Assen f 5; Hollum op Ameland f 1; Oostwalde Oitambi f 10; Wijhe f 250; Aalten f 10; Holten f 250; Oerschie f 1; Paesens f 1; Broek op Langendijk f 10; Haarlemmermeer o/s. f 5; Middelstum f 5; Apeldoorn f 5; Emmen (Dr.) f 250; Dijkshorn f 250; Siroobos f 250; Zonnemaire f 1; Zwolle f 10; Hattum f 250; Broek op Akkerwoude f 1; Nijkerk Veluwe f 10; Berg-Ambacht f 1; Echten f 1; Hendrik-Ido-Ambacht f 250; Rossum f 50; Genderen f 5; Beverwijk f 2; Velp f 1; Lekkerkerk f 1; Zwammerdam f 5; Dr. P. van Bijsterveld, Lunteren f 10; Mevr. Dr. v. Bijsterveld, Lunteren f 5. Met aanbeveling,

N. KOOPS,
waarn. Penningm.
Haringvliet 101.

Goedkope Uitgave van
W. A. BRAKEL, Th. F.,
Redelijke
Godsdienst.

3 zware deelen, onveranderd naar de beste uitgaaf, 3e druk, met kaarteekeningen en Portret van W. A. Brakel. De twee deelen ingenaamd voor slechts f 8.—; in linnen banden voor f 7.25; in half lederen banden voor f 8.75. Verkrijgbaar bij den Uitgever D. BOLLE, Hang 98 te Rotterdam en verder alom. Franco na ontvangst van Postwissel af f 8.—; f 7.25 of f 8.75, waarop melden: W. A. Brakel.

RHEUMATIEK LIJDERS!
Wilt gij werkelijk met Gods hulpe genezen worden? Gelieve dan postwissel te zenden af 10 ots. of 2 postzegels à 5 ots. per brief aan 't Bureau „Onze Reiziger“ No. 101 te Sneek.

BEDWATEREN.
Geneeving en gheimh. verzekerd. Voor gratis inlichtingen wende men zich met fro. brieven tot het oude adres Steenstraat 41 Leiden.

STOOMVAART-MAATSCHAPPIJ
Rotterdamsche Lloyd.

Maildienst tusschen Rotterdam en Ned.-Indië.
in verbinding met de diensten der
Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

	van Rotterdam 12 m.	3 d.	van Southampton 3 u. v.	van Liverpool 10 u. v.	van Tanager 10 u. v.	van Marille 11 v.	van Port-Saïd 11 v.	van Suez 11 v.	van Colombo 11 v.	te Padang 11 v.	te Batavia 11 v.
Tabanan	14 Aug.	17 Aug.	21 Aug.	22 Aug.	26 Aug.	31 Aug.	1 Sept.	11 Sept.	16 Sept.	18 Sept.	
Willis	28	31	4 Sept.	5 Sept.	9 Sept.	14 Sept.	15	25	30	2 Oct.	
Rindjani	11 Sept.	14 Sept.	18	19	23	28	29	3	9 Oct.	14 Oct.	
Goentoor	25	28	2 Oct.	3 Oct.	7 Oct.	12 Oct.	13 Oct.	24	29	31	
Ophir	9 Oct.	12 Oct.	16	17	21	26	27	7 Nov.	12 Nov.	14 Nov.	
Gedé	23	26	30	31	4 Nov.	9 Nov.	10 Nov.	27	29		
Kawl	6 Nov.	9 Nov.	13 Nov.	14 Nov.	18	23	24	5 Dec.	10 Dec.	12 Dec.	
Sindoro	20	23	27	28	2 Dec.	7 Dec.	8 Dec.	19	24	26	

Alle Mailboots, uitgezondert de „Gedé“ hebben Eerste klasse midscheeps, 2de klasse in de Campagne.

EXTRA AFVAARTEN:

Naar Java na dat Macassar (eventueel met overlading):

21 Aug. 31. „MEDAN“, Kapitein F. KARST, laadt voor Sabang (Olieh-leh), Padang en Tjilatjap direct.

4 Sept. 31. „DJOCJA“, Kapitein laadt voor Sabang (Olieh-leh) en Padang direct.

18 Sept. 31. „MALANG“, Kapitein A. F. VAN DUYN, laadt voor Sabang (Olieh-leh), Padang en Tjilatjap direct.

De Hoofd-Agenten RUYS & Co., Rotterdam en Amsterdam.
De Agenten EYKENSUYTERS & TROMP, 's-Gravenhage.
Anna Paulownastraat 11.

De Gerant

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.
Bureau: WARMOESSTRAAT 90, Amsterdam.

ADVERTENTIE-PRIJS

van 1—6 regels f 1.20,

leders regel meer f 0.20.

CONTRACTEN

Bij contract voor het verbruik binnen één jaar van minstens:

500 regels 16 cents per regel,

1000 „ 14 „ „ „

2000 „ 12 „ „ „

LEVENSVERZEKERING

de Nederlanden van 1845

BRAND - - VERZEKERING
INBRAAK
DEN HAAG (vroeger Zutphen). Directie HENNY
KAPITAAL f 4.000.000.00
RESERVEFONDS f 1.250.000.00

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN

Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.
Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.
HILVERSUM, Langestraat 65.
HAARLEM, Kruisweg 69.
ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.
DORDRECHT, Wolwevershaven 23.

Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.
Nemen en geven GELDEN op PROLONGATIE.
Sluiten BELEENINGEN.
Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentekoers.
Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.

Gevestigd te GRONINGEN.

Telefoon Intercommuniaal No. 674.

Maatschappelijk Kapitaal f 1.000.000.

Uitstaand bedrag aan Hypotheken op 31 December 1908, f 2.556.762.50,
aan Pandbrieven f 2.512.950.—.

Commissarissen: Provr. Mr. D. P. D. FABRIS, J. H. DE WAAL, MALEFJIT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAALL VAN STOETWEGEN, H. LUKING, Mr. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK.

Raad van Toezicht: Jhr. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE, M. UBBENS.

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven.

koers 99 % in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam de H.H.: G. WEISZ & Co., Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Prinsengracht 63, te Rotterdam de heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

LUXETTE, NIEUWSTE BRILLEN.

voor veraf en lezen te zamen.

Uitsluitend bij:

DIRK HÜTTER, Opticien,

Tel. 8829. „ 12 Taksteeg 12, Amsterdam.

Stichtsche

Wijnhandel.
ZEIST.
(Uitsluitend)

Avondmaalswijn.

„DE HARP“

— MAANDELAAD —
ter BEVORDERING van de TOEKUNST onder de
CHRISTENEN in NEDERLAND.

Onder Redactie van F. PIJLMAN en met medewerking van de Heeren J. GODEFROY te Steenwijk; Mr. H. Graaf van HOGENDORP, te 's-Hage; Dr. D. J. KARSEN en J. B. W. KOELMAN, te Amsterdam; F. J. SCHWEINSBERG, te Nijmegen en Anonymus.

Men vrage gratis proefnummer aan

— Kantoor: —

Breeuwerstraat 18, Amsterdam.

Abonnementprijs 50 cents per jaar.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:
Aan Contributien:

Van den heer S. Bax te Woudrichem f 250.
door den heer L. Onvlee te Baarn f 125 50.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

Van de Gereformeerde Kerk te Klundert f 28.27 1/2; te Fijnaart f 11; te Willemstad f 9.63 1/2; te Zeevliet f 7.35 1/2; te Breda f 8.38 1/2; te Raamsdonk f 4.88; te Moerdijk f 7.17; te Oosterbeek f 17.92 1/2; te Zutphen f 16.40; te Middelhamnis f 6.74; te Stellen f 4.54 1/2; te Oudorp f 2.73; te Rockanje f 3.54; te Slidrecht f 26.98; te Oosterveld (Texel) f 8.03; te Aalten f 30.66; te Kammer f 5; te Koekengen f 8.40; te Loenen f 4.16; te Mijldrecht f 7.35; te Vreeland f 2.37 1/2; te Wilnis f 4.68; te Oppenhuizen f 12.41 1/2.

Voor de Medische faculteit:

(Contributien). Door den heer Mr. D. Okma te Sneek f 120.

(Schenkingen). Door den heer A. E. Toren van H. A. V. te S. f 5; door den heer H. Rollman te Bodegraven van N. N. f 5.

Voor het Studiefonds:

Door den heer H. Rollman te Bodegraven van N. N. f 5.

H. W. VAN MARLE jr.,
Penningmeester.

Amsterdam, Keizersgracht 162.

R. C. VERWEIJCK,

Vragenboekje op de Leerplichtwet

ten dienste van ouders, onderwijzers, enz.

Prijs f 0.25.

Amsterdam. W. KIRCHNER,

Boek- en Courantdrukkerij:
na ROEVER KROHNER & BAKKER,
Amsterdam.

In de
bij hun
de toeko
een famil
u voor t
alles op
onder uw
dan komt
in uw ge
en volk n
Zoo wi
in de d
staat het
der kinde
volk komt
onzes God
In de
Jerusalem
Trouw hie
peldienst
nog wel bi
het nog t
Maar 't w
leven acht
Vooral
zoo, De pr
onderzoek
grooten.
zoo zegt
des Heeren
wat wij ze
de ontwik
zijn van
eische. Ma
aarde sloeg
Zij toch v
en de band
huiselijk en
heel van h
vervreemd.
die te Jerus
men voor d
meer. Men
wat naam
voor Jehova
Vanzelf sl
achteruitga
meer van d
van voorhee
Maar het
gevolgen va
deren, en di
die de Hee
inbrengt: „
De kinden
dat onware
met den Te
in gezin en
niet uitstaa
stuitte hun
tempels met
hun prachti
van het zin
aan. En da
den dienst v
geen tempel
ten met and
het te versti
hoogste idea
noemden, ma
Goddelijk wa
letterlijk uitd
geen God zij

Het jonger
het heilige
geestdriftig
verkoeling
laat het heil
O